

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางศึกษาและพัฒนาทฤษฎีการลำดับภาพในภาพยนตร์ เป็นการวิจัยพื้นฐาน ทางการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเพิ่มพูนวิทยาการให้กว้างขึ้น โดยการวางแผนวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลจากตำรา เอกสาร ทั้งในและต่างประเทศ และภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลสาขาลำดับภาพยอดเยี่ยมจากเวทีออสการ์ โดยสถาบันศิลปะและวิชาการทางภาพยนตร์ ซึ่งจัดว่าเป็นสถาบันที่ได้รับความเชื่อถือในช่วง 10 ปี ระหว่างค.ศ. 1999 - 2008 จำนวน 10 เรื่อง เพื่อได้ข้อมูลที่ต้องการมาประกอบเป็นแนวทางการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้วิธีการรวบรวมเอกสาร ตำรา บทความวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 เรื่อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อให้ได้รูปแบบ และแนวคิด ที่สมบูรณ์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะเป็นเชิงวิเคราะห์เนื้อหา จากหลักการ ทฤษฎี และรูปแบบวิธีการจากภาพยนตร์ทั้งที่เป็นการแสดงจริง (life action) และ แอนิเมชัน (animation) โดยเลือกภาพยนตร์ที่มีความโดดเด่นทางด้านการลำดับภาพ ที่สร้างในช่วงปีพ.ศ.เดียวกันกับภาพยนตร์ที่ทำการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ศึกษาทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบวิธีการในการติดต่อภาพยนตร์ ที่สามารถส่งผลทางอารมณ์ให้กับผู้ชม ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงแนวทางในหลายๆ ด้านที่มีความสำคัญอย่างมากในการติดต่อภาพยนตร์ ทั้งด้านที่เป็นทฤษฎี แนวความคิด จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง และจากภาพยนตร์ที่มีแนวทาง วิธีการที่โดดเด่น และสมควรแก่การศึกษาทางด้านการติดต่อภาพยนตร์ โดยสามารถสรุปเป็นหลักการในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้ คือ

1. การติดต่อกับความต่อเนื่องในภาพยนตร์ เป็นการศึกษาวิธีการ แนวทางในการรักษา

ความต่อเนื่องในภาพยนตร์ เพราะความต่อเนื่องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงปัญหาของความไม่ต่อเนื่องในภาพยนตร์ได้ ว่ามีประการใดบ้าง โดยผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 ประการคือ

1.1 ความต่อเนื่องของเนื้อหา (Continuity of content) ซึ่งความต่อเนื่องของเนื้อหาจะต้องทำให้เรื่องราวที่ดำเนินไปข้างหน้า ไม่ว่าภาพยนตร์นั้นๆ จะลำดับเหตุการณ์อย่างไร ความต่อเนื่องของเนื้อหาต้องทำให้เรื่องไปข้างหน้าเสมอ และไม่สร้างความสับสน ในการลำดับข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งเป็นความต่อเนื่องของเนื้อหาด้วย 2 หลักการนี้

- ความต่อเนื่องของเวลา
- ความต่อเนื่องของระยะทางและพื้นที่

1.2 ความต่อเนื่องของภาพ (Continuity of visual) ความต่อเนื่องของภาพมีความสำคัญมากต่อการรับรู้ของผู้ชมเนื่องจากการชมภาพยนตร์จะเกิดจากการรับข้อมูลจากภาพเป็นอันดับแรก โดยผู้วิจัยแบ่งความต่อเนื่องของภาพเป็น 2 ประการดังนี้

- ความต่อเนื่องของการแสดง
- ความต่อเนื่องของทิศทางต่าง ๆ

1.3 ความต่อเนื่องของเสียง (Continuity of Sound) ปัญหาส่วนใหญ่คือภาพไม่มีความต่อเนื่องสัมพันธ์ กันกับเสียง เมื่อภาพยนตร์เป็นสื่อที่ใช้ทั้งภาพและเสียง เสียงจึงมีผลต่อการรับรู้ของผู้ชมเช่นกัน และมีส่วนในการส่งเสริม และทำลายภาพได้ โดยผู้วิจัยแบ่งความต่อเนื่องของเสียงไว้ 2 ประการคือ

- ความต่อเนื่องของเสียงบรรยากาศ
- ความต่อเนื่องของเสียงดนตรี

2. การติดต่อ กับตระกูลของภาพยนตร์ เป็นการศึกษาเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม ตามลักษณะตระกูลต่างๆ ของภาพยนตร์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ และหลักการที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยแบ่งหลักการที่เกี่ยวข้องไว้ 4 หลักการดังนี้

- 2.1 ลักษณะการเชื่อมต่อ
- 2.2 การกำหนดความสั้นยาวของข้อต่อ
- 2.3 จังหวะ
- 2.4 อัตราความเร็ว
- 2.5 เวลาและพื้นที่

3. รูปแบบการเล่าเรื่องที่เหมาะสมกับแนวคิด เนื้อหาแต่ละเนื้อหามีรูปแบบการเล่าเรื่องที่แตกต่างกันออกไป เป็นการศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมกับแนวความคิด โดยแต่ละรูปแบบมีผลต่อการให้ข้อมูลแก่ผู้ชมที่แตกต่างกันออกไป โดยผู้วิจัยแบ่งรูปแบบที่เกี่ยวข้องไว้ 6 รูปแบบดังนี้

- 3.1 การเล่าเรื่องแบบคู่ขนานเหตุการณ์ (Parallel Editing)
- 3.2 การเล่าเรื่องแบบตัดสลับเหตุการณ์ (Cross cutting)
- 3.3 การเล่าเรื่องเหตุการณ์ย้อนอดีต (Flashback)
- 3.4 การเล่าเรื่องเหตุการณ์ในอนาคต (Flashforward)

3.5 การเล่าเรื่องแบบมองทาจ (Montage)

3.6 การเล่าเรื่องแบบไดนามิก (Dynamic cutting)

4. การตัดต่อกับความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ก็คือความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบทั้งหมดระหว่างช็อตแรก กับช็อตต่อไป ระหว่างซีน ระหว่างซีเควนซ์ ความสัมพันธ์กันจะก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และอารมณ์ที่ราบรื่น แต่ความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งก็ช่วยให้อารมณ์ความระทึก รุนแรง และความสัมพันธ์ยังสามารถสร้างความหมายได้ โดยการศึกษาการใช้ความสัมพันธ์เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างอารมณ์ และความหมายให้แก่ภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยแบ่งความสัมพันธ์ เป็น 2 หลักการดังนี้

4.1 การตัดต่อให้สัมพันธ์ (Match cut) การตัดต่อให้สัมพันธ์มีวิธีการดังต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์ของทิศทาง (ฉาก,การแสดง)
- ความสัมพันธ์ของกล้อง (ขนาดภาพ,มุมภาพ)
- ความสัมพันธ์ของแสง และ สี
- ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดนัยยะ
- ความสัมพันธ์กันของเสียง

4.2 การตัดต่อไม่สัมพันธ์ (Mismatch cut) มีวิธีการดังต่อไปนี้

- ตัดให้กระโดด (Jump cut)
- ตัดให้ผิดทิศ (Crossing the line)
- ความไม่สัมพันธ์กันของ ทิศทาง ,แสงสี,เสียง
- ความไม่สัมพันธ์เพื่อให้เกิดนัยยะ

กรอบแนวคิดในการศึกษาเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

